कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५

गोदावरी नगरपालिका

प्रस्तावना

खाद्यान्न, तरकारी, फलफूल, नगदेवाली, पशुजन्य उत्पादन लगायतका विभिन्न कृषि उपजहरूको माग तथा उत्पादनमा समेत वृद्धि हुँदै आएको छ । कृषकहरूबाट उत्पादित कृषि उपजहरूबाट कृषक, व्यापारी, उपभोक्ता समेतलाई लाभान्वित गर्न व्यवस्थित तथा प्रतिस्पर्धात्मक बजार प्रणालीको विकास तथा व्यस्थापन गर्न आवश्यक भएकाले गोदावरी नगरपालिकाले यो "कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५" स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यो निर्देशिकाको नाम "कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

(क) **"कृषि बजार"** भन्नाले फलफूल, तरकारी, तेलहन, दलहन, मसलावाली, पुष्प, च्याउ, मह, खाद्यान्न, माछा, मासु, अण्डा लगायतका वस्तु वा समितिले तोकेको अन्य खाद्य तथा कृषि वस्तु र कृषि उत्पादन सामग्री समेतको खरिद बिक्री सम्बन्धि क्रियाकलाप गर्न यस निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थापन गरिने स्थान सम्झनु पर्दछ ।

(ख) **"कोष"** भन्नाले समितिलाई प्राप्त नगद तथा जिन्सी सामान समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) **"कृषि वस्तु"** भन्नाले कृषि क्षेत्रबाट उत्पादित फलफूल, तरकारी, तेलहन, दलहन, मसलावाली, पुष्प, च्याउ, मह, खाद्यान्न, माछा, मासु, अण्डा जस्ता ताजा वा नाशवान वस्तु र समितिले ताकेको अन्य खाद्य तथा कृषि उपज र कृषि उत्पादन सामाग्री समेत सम्झनु पर्दछ ।

(घ) **"कृषि थोक बजार"** भन्नाले पुनः बिक्रि वितरण हुने गरी पाँच किलो वा सो भन्दा बढी कृषि वस्तुको खरिद बिक्रि हुने उद्देश्यले संचालित स्थल सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) **"नगरपालिका"** भन्नाले गोदावरी नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) **"कृषि उपज संकलन केन्द्र"** भन्नाले उत्पादन क्षेत्रबाट कृषि उपज खरीद गरी वा संकलन मात्र गरी अन्यत्र बजारमा बेच बिखन गर्ने उद्देश्यले संचालित स्थल सम्झनु पर्दछ ।

(छ) **"समिति"** भन्नाले कयस निर्देशिका बमोजिम गठन भएको समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ज) **"कृषि खुद्रा बजार"** भन्नाले कृषि वस्तु उपभोक्ताहरूको लागि फुटकर रूपमा खरीद बिक्री गर्ने उद्देश्यले सञ्चालित बजार स्थल सम्झनु पर्दछ ।

(झ) **"अध्यक्ष"** भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) **"सदस्य"** भन्नाले समितिको सदस्य सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले अध्यक्षलाई समेत जनाउने छ ।

(ट) **"सेवा शुल्क"** भन्नाले बजारमा उपलब्ध गराइएको सेवा वा सुविधा वापत समितिलाई प्राप्त हुने इजाजत शुल्क, प्रवेश शुल्क, स्थान तथा निर्मित संरचना उपलब्ध गराए वापतको भाडा वा अन्य सेवा शुल्क सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) **"बजार व्यवस्थापक"** भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम तोकिएको बजार व्यवस्थापक वा सदस्य सचिव सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २

समितिको गठन, काम कर्तव्य र अधिकार

३. <u>कृषि बजार व्यवस्थापन समितिको गठन</u> :

(१) संकलन केन्द्र र खुद्रा बजारको संचालन एवं व्यवस्थापन गर्न देहाय बमोजिम कृषि बजार व्यवस्थापन समिति गठन हुनेछ ।

(क) नगरपालिकाको प्रतिनिधि,	सदस्य
(ख) सम्बन्धित वडाको अध्यक्ष	सदस्य
(ग) बजारको मुख्य प्रभाव क्षेत्रभित्रको सक्रिय कृषक समूहको एकजना महिला सहित दुइजना प्रतिनिधि,	सदस्य
(घ) खुद्रा बजार र संकलन केन्द्रमा इजाजत लिई नियमित कारोबार गर्ने दुइजना व्यापारी प्रतिनिधि,	सदस्य
(ङ) बजार व्यवस्थापक,	सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (१) को समितिका अध्यक्षको निर्वाचन उपदफा (२) बमोजिम सर्वसम्मतिबाट हुन नसकेमा कृषक, व्यापारी र स्थानीय निकायको प्रतिनिधि मध्ये Sociometric प्रणालीबाट गरिनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको निर्वाचनमा व्यवस्थापक/सदस्य सचिव बाहेकका सदस्यहरूलाई मताधिकार हुनेछ ।

(५) खण्ड (ङ) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि समितिले आफ्नै श्रोतबाट बजार व्यवस्थापक नियुक्त नभएसम्मको लागि जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले तोकेको कर्मचारीले बजार व्यवस्थापक तथा सदस्य सचिवको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

४. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) बजारको विकास, विस्तार र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ।

(ख) बजार संचालनको लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारी दरबन्दी, सेवा शर्त र सुविधा यकिन गरी स्वीकृतिका लागि बजार व्यवस्थापन नियमन समितिमा पेश गर्ने ।

(ग) यस निर्देशिकाको उद्देश्य कार्यान्वन गर्न कार्य विधिहरू बनाई स्वीकृतिका लागि जिल्ला कृषि विकास कार्यालय समक्ष पेश गर्ने ।

(घ) कृषि बजारको सम्बन्धमा आवश्यक सूचना सर्व साधारण नागरिकको लागि सूचना सम्प्रेषण गर्ने ।

(ङ) बजारको विकास, विस्तार र बजारबाट प्राप्त हुन सक्ने सेवाका सम्बन्धमा प्रचार प्रसार गर्ने ।

(च) कृषि उत्पादक, व्यापारी, उपभोक्ता, संघ, संस्था तथा अन्य सम्बन्धित निकायलाई बजार सेवा, सुविधा उपलब्ध गराउने ।

(छ) कृषि बजारको भौतिक सुविधाको संरक्षण, मर्मत संभार तथा संवर्द्धन गर्ने ।

(ज) बजार संचालन सम्बन्धी कुनै समस्या उत्पन्न भएमा सो समाधान गर्ने ।

(झ) बजार स्थलभित्रको फोहोर व्यवस्थापन गरी स्वस्थ वातावरण कायम गर्ने ।

(ञ) समितिले वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको परिधि भित्र रहेर खर्च गर्ने ।

(ट) बजारको दीर्घकालिन विकास र विस्तार सम्बन्धी पेश भएको गुरू योजना स्वीकृत गर्ने ।

(ठ) गुणस्तरहीन अखाद्य वा मिसावटयुक्त तथा उपभोक्ताको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्ने उपज/वस्तु खरिद-बिक्री गर्न नपाइने व्यवस्था मिलाउने ।

(ड) प्रमाणिक नापतौल प्रणाली (Stadard Weight and Measuring System) तथा आधिकारीक निकायबाट प्रमाणित/स्वीकृत नाप तौल विपरीत कार्य गरेको पाइएमा सामग्री/उपकरण जफत गरी कारवाही गर्ने ।

५. **कृषि थोक बजार व्यवस्थापन समिति** :

(१) कृषि थोक बजार व्यवस्थापन समितिको गठन देहाय बमोजिम हुने छ ।

(क) नगरपालिकाको उप प्रमुख — अध्यष

(ख) सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष — सदस्य

(ग) बजारको मुख्य प्रभाव क्षेत्रभित्रको सक्रिय कृषक समूहबाट एक जना महिला सहित दुई जना कृषक प्रतिनिधि — सदस्य

(घ) बजारमा कारोवार गरि रहेका इजाजत प्राप्त कृषि थोक व्यापारी मध्ये दुई जना प्रतिनिधि — सदस्य

(ङ) (च) उपभोक्ताको संस्थागत निकाय मध्येबाट नगरपालिकाद्वारा तोकिएको प्रतिनिधि — सदस्य

(छ) नगरपालिका कृषि शाखा प्रमुखवा निजले तोकेको अधिकृत — सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) को समितिका अध्यक्ष, कृषक प्रतिनिधि र व्यवसायी प्रतिनिधिको चयन सर्वसम्मति वा Sociometric प्रणालीबाट गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको निर्वाचनमा सदस्य सचिव बाहेकका सदस्यहरूलाई मताधिकार हुनेछ ।

६. **<u>समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>** : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) बजारको विकास, विस्तार र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने,

(ख) बजार संचालन को लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारी दरबन्दी, सेवा शर्त र सुविधा यकिन गरी स्वीकृतिका लागि बजार व्यवस्थापन नियमन समितिमा पेश गर्ने ।

(ग) यस निर्देशिकाको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कार्य विधिहरू बनाई स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने,

(घ) कृषि बजारको सम्बन्धमा आवश्यक सूचना सर्व साधारण नागरिकको जानकारीको लागि सूचना सम्प्रेषण गर्ने,

(ङ) बजारको विकास, विस्तार र बजारबाट प्राप्त हुन सक्ने सेवाका सम्बन्धमा प्रचार प्रसार गर्ने,

(च) कृषि उत्पादक, व्यापारी, उपभोक्ता, संघ, संस्था तथा अन्य सम्बन्धित निकायलाई बजार सेवा, सुविधा उपलब्ध गराउने,

(छ) कृषि बजारको भौतिक सुविधाको संरक्षण, मर्मत संभार तथा संवर्द्धन गर्ने,

(ज) बजार संचालन सम्बन्धी कुनै समस्या उत्पन्न भएमा सो समाधान गर्ने,

(झ) बजार स्थलभित्रको फोहोर व्यवस्थापन गरी स्वस्थ वातावरण कायम गर्ने,

(ञ) कृषि शाखाको प्राविधिकको सहयोगमा योजना तर्जुमा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्ने तथा निर्देशनालयबाट सोको स्वीकृति गराई कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने,

(ट) स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको परिधि भित्र रहेर खर्च गर्ने,

(ठ) गुणस्तरहीन अखाद्य वा मिसावटयुक्त तथा उपभोक्ताको स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पर्ने उपज/वस्तु खरिद बिक्री गर्न नपाइने व्यवस्था मिलाउने ।

(ड) बजारमा कारोबार गर्ने व्यक्तिले प्रमाणिक नापतौल प्रणाली तथा आधिकारीक निकायबाट प्रमाणित/स्वीकृत नाप तौल विपरीत कार्य गरेको पाइएमा सामग्री/उपकरण जफत गरी कारबाही गर्ने ।

७. **<u>सदस्यहरूको पदावधि</u> :** (१) सदस्यहरूको पदावधि निर्वाचित भएको मितिले ३ वर्षको हुनेछ र निजहरू पुनः निर्वाचित हुन सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निर्वाचित प्रतिनिधि एकै पदमा एकै व्यक्ति लगातार दुई पदावधि भन्दा बढी पटक निर्वाचित हुन सक्ने छैन ।

(३) समितिले आवश्यक देखेमा सरकारी कर्मचारी, कुनै स्वदेशी वा विदेशी संस्थाको प्रतिनिधि, विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्ने छ ।

८. **<u>सल्लाहकार समितिको गठन</u> :** दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिमको समितिलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग एवं सल्लाह दिन समितिले ३ जना सदस्य रहेको एक सल्लाहकार समिति गठन गर्न सक्ने छ ।

९. **सदस्यहरूको योग्यता :** यस निर्देशिका बमोजिम गठन हुने संचालक समितिको गठन हुनको लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ -

(क) नेपाली नागरिक

(ख) २५ वर्ष उमेर पुगेको,

(ग) कुनै अदालतबाट कैद सजाय भएको रहेछ भने सो भुक्तान भएको पाँच वर्ष पुरा भएको

(घ) मगज नबिग्रेको,

(ङ) कुनै राजनैतिक पदमा बहाल नरहेको,

(च) कृषि उपज बजारको कोष वा सम्पत्ति अपचलन गरेको प्रमाणित नभएको ।

१०. **समितिको बैठक र निर्णय** : (१) समितिको नियमित बैठक प्रत्येक महिनामा एक पटक अध्यक्षले तोकेको स्थान, मिति र समयमा बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्ने छ र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थिति सदस्यहरू मध्ये जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

(३) समितिमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।

(४) बैठकको निर्णय अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नुपर्नेछ ।

(५) समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

११. **गणपूरक संख्या** : समितिको कुल सदस्य संख्याको कम्तीमा एकाउन्न प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिने छ ।

१२. **उप-समितिको गठन गर्न सक्ने** : समितिले आफ्नो कार्य संचालनमा सघाउ पुऱ्याउन समितिका कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा उप-समिति गठन गर्न सक्ने छ र त्यस्तो उप-समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१३. **समितिको कार्यालय** : समितिको कार्यालय कृषि बजार परिसर भित्र रहनेछ ।

परिच्छेद-३

कृषि बजार दर्ता, अनुगमन र नविकरण

१४. **कृषि बजार दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) थोक बजारको हकमा यस निर्देशिका बमोजिम विधिवत् समिति गठन भएको ६० (साठी) दिनभित्र समिति गठनको निर्णय प्रतिलिपि सहित गोदावरी नगरपालिकामा दर्ता गराउनु पर्नेछ । अन्य बजारहरूको हकमा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा दर्ता गरी सोको जानकारी नगरपालिकामा गराउनु पर्नेछ ।

(२) बजार समिति दर्ता गर्दा देहायका मापदण्ड एवं प्रकृया पुरा भएको हुनुपर्ने छ ।

(क) बजार स्थापनाको लागि यथेष्ट रूपमा जग्गाको क्षेत्रफल उपलब्ध हुनुपर्ने ।

(ख) कारोबारको अवस्था

(ग) बाटोको सुविधा

(घ) अन्य बजारहरूको सामिप्यता

(ङ) कृषि उपजको उत्पादनको अवस्था

१५. नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था :

समितिले प्रत्येक ३ वर्षमा दर्ता नविकरण गराउनु पर्नेछ । नविकरणको आवेदन साथ उक्त अवधिको समितिको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र वस्तु अनुसारको कारोबार (परिमाण र रकम) समेत संलग्न राखि पेश गर्नु पर्नेछ । समिति दर्ता गर्ने निकायबाट नै नविकरण गरिनेछ । थोक बजारको हकमा सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस सहित नगरपालिकामा आवदेन दिनु पर्नेछ ।

१६. बजारमा पूर्वाधार विकासका लागि सरकारी लगानी प्राप्त गर्न देहायका मापदण्ड एवं प्रक्रिया पुरा भएको हुनु पर्नेछ ।

क) बजारको स्थापना वा पूर्वाधार विकास गर्न प्राविधिक रूपमा सम्भाव्य हुनुपर्ने ।

ख) बजार केन्द्रले चर्चेको/चर्चिने जग्गाको स्वामित्व सार्वजनिक वा संस्थागत निकायमा रहनु पर्ने र सो को उपयोग बजार संचालन प्रयोजनका लागि मात्र हुने गरी उक्त जग्गा उपलब्ध हुनुपर्नेछ । कृषि बजारको स्थापनाको लागि आवश्यक जग्गा व्यवस्था गर्नु नगरपालिकाको कर्तव्य हुनेछ ।

ग) बजार केन्द्रले चर्चेको/चर्चने जग्गाको स्वामित्व, साँध सिमाना र भोगचलन पूर्णतः विवाद रहित तथा कुनै प्रकारको अतिक्रमण वा खिचोला नभएको हुनुपर्ने ।

घ) प्रस्तावक निकाय/लाभग्राहीद्वारा बजारको संचालन, बजारबाट हुने आम्दानी खर्चको बाँडफाँट र वितरण तथा अन्य आर्थिक एवं व्यवस्थापकिय जिम्मेवारी र दायित्वहरूको बहनका साथै निर्देशिकाको पूर्ण रूपमा परिपालना गर्ने व्यहोराको मन्जुरीनामा पेश गरेको हुनुपर्ने ।

१७. अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था :

गोदावरी नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट समितिको काम कारबाही तथा बजार कारोबार जुनसुकै बेला पनि निरिक्षण गर्नेछ र आवश्यक परेको कागजात उपलब्ध गराउनु समितिको कर्तव्य हुनेछ । नगरपालिका र वडा कार्यालयले निरन्तर अनुगमन गरि समस्या समाधान गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-४

समितिको आर्थिक व्यवस्था

१८. समितिको कोष :

(१) समितिको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ । समितिको कोषमा देहायका रकमहरू रहने छन् र समितिको सबै खर्च सो कोषबाट व्यहोरिने ।

(क) नगरपालिकाबाट समितिलाई प्राप्त रकम

(ख) सेवा सुविधाबाट प्राप्त शुल्क र रकम,

(ग) विभिन्न व्यक्ति वा संघ, संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(घ) विदेशी सरकार/अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहयोग

(ङ) अन्य नियमित स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) समितिलाई प्राप्त रकम नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैकिगं कारोबार गर्न मान्यता प्राप्त बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(३) विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग प्राप्त गर्दा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(४) समितिको खाता संचालन समितिको अध्यक्ष र बजार व्यवस्थापक/सदस्य-सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

१९. आर्थिक प्रशासन :

(१) समितिको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत ढाँचामा राखिने छ ।

(२) समितिको लेखा परीक्षण आर्थिक कारोबारको आधारमा चार्टर्ड एकाउन्टेण्ट वा रजिष्टर्ड लेखा परीक्षकबाट आर्थिक वर्ष सकिएको ३ महिनाभित्र गराउनु पर्नेछ ।

(३) समितिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र वार्षिक आय व्यय विवरण सहितको प्रतिवदेन तोकिएको नियमक निकायहरू क्रमशः थोक बजारहरूले निर्देशनालयमा र अन्य बजारहरूले सम्बन्धित जिल्ला कृषि विकास कार्यालयहरू मा बुझाउनुपर्ने छ ।

(४) समितिले आय व्ययको विवरण प्रत्येक महिनामा सूचना पाटीमा सूचना टास गरी सार्वजनिक गर्नुपर्ने छ ।

(५) लेखा परीक्षणबाट प्राप्त प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्नुपर्ने छ ।

(६) समितिले आर्थिक कार्य गर्दा/गराउँदा प्रचलित ऐन, नियम र आर्थिक कार्य विधिको अधिनमा रही समितिको स्वीकृत "आर्थिक प्रशासन कार्यविधि"बमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(७) समितिको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबार र खर्चको विवरण समितिको नियमित बैठकद्वारा अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

२०. **<u>कृषि उपज बजार स्थलको वर्गीकरण र कोषमा जम्मा रकम खर्च गर्ने व्यवस्था</u> :** कृषि उपज बजार स्थल कुल वार्षिक आयको आधारमा देहाय बमोजिमको वर्गीकरण गरिनेछ ।

(१) वार्षिक रू ५० लाख भन्दा बढी आय हुने बजार स्थल, "क" वर्ग ।

(२) वार्षिक रू २० लाख देखि रू ५० लाखसम्म आय हुने बजार स्थल, "ख" वर्ग ।

(३) वार्षिक रू २० लाखसम्म आय हुने बजार स्थल, "ग" वर्ग ।

२१. **बजारको खर्च व्यवस्थापन** : बजारको खर्च व्यवस्थापन देहाय बमोजिम गरिने छ ।

(१) "क" वर्गका बजारले कुल आयको ७० प्रतिशत रकम नियमित बजार संचालन गर्न (कर्मचारी तलब, भत्ता, बैठक भत्ता, बिजुली, पानी, टेलिफोन, चियापन तथा अन्य भैपरी खर्च आदि) तथा मर्मत संभार कार्य र जग्गा उपयोग गरे वापत लाग्ने रकममा व्यहोर्ने र ३० प्रतिशत रकम स्थायी निर्माण कार्य गर्न छुट्याउने ।

(२) "ख" वर्गको बजारले कुल आयको ८० प्रतिशत रकम नियमित बजार संचालन गर्न तथा मर्मत संभार कार्य र जग्गा उपयोग गरे वापत लाग्ने रकममा व्यहार्ने र २० प्रतिशत रकम स्थायी निर्माण कार्य गर्न छुट्याउने ।

(३) "ग" वर्गको बजारले कुल आयको ९० प्रतिशत रकम नियमित बजार संचालन गर्न तथा मर्मत संभार कार्य र जग्गा उपयोग गरे वापत लाग्ने रकममा व्यहोर्ने र १० प्रतिशत रकम स्थायी निर्माण कार्य गर्न छुट्याउने ।

(४) स्थानीय निकायद्वारा संचालित बजारबाट उठेको कुल रकमको कम्तीमा २५ प्रतिशत रकम सोही बजारको पूर्वाधार निर्माण/विकासमा खर्च गर्नुपर्ने ।

परिच्छेद-५

कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था

२२. **दरवन्दी स्वीकृत गर्ने** : समिति अन्तर्गत आवश्यक पर्ने कर्मचारीको दरवन्दी बजार व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत गर्नेछ र सोको जानकारी नगरपालिका कार्यालयलाई गराउनु पर्नेछ ।

२३. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) समितिको कार्य संचालनको निमित्त समितिले आफ्नो आर्थिक क्षमताको आधारमा बजार व्यवस्थापन समितिद्वारा स्वीकृत दरवन्दीको आधारमा कर्मचारी व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(२) यस निर्देशिका बमोजिम समितिको लागि आवश्यक कर्मचारी पदपूर्ति गर्न देहाय बमोजिमको "पदपूर्ति उप-समिति" रहनेछ ।

(क) समितिका अध्यक्षले तोकेका सदस्य	अध्यक्ष
(ख) नगरपालिकाको प्रतिनिधि,	सदस्य
(ग) सदस्य सचिव	सदस्य

(३) कर्मचारी प्रशासन विनियमावलीमा कर्मचारीको नयाँ नियुक्ति वा बढुवा गर्दा कर्मचारी प्रशासन विनियमावलीमा स्पष्ट व्यवस्था नभएमा प्रचलित कानुनमा भएको व्यवस्थालाई अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

(४) समितिका कर्मचारीहरूको परिचालन र आर्थिक लगायतका सेवा सम्बन्धी सुविधाहरूको पूर्ण दायित्व समितिमा हुनेछ ।

२४. **व्यवस्थापकको नियुक्ति :** (१) समितिले बजार व्यवस्थापकको नियुक्ति गर्ने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्ती गर्दा खुला प्रतिस्पर्धाको आधारमा गर्नेछ ।

२५. **व्यवस्थापक योग्यता :** व्यवस्थापक पदको लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनुपर्ने छ ।

(१) नेपाली नागरिक

(२) २५ वर्ष पुरा भई ४० वर्ष ननाघेको,

(३) कृषि अर्थशास्त्र वा अर्थशास्त्र वा व्यवस्थापन वा विकास प्रशासन विषयमा स्नातक गरेको,

तर माथि जे सुकै योग्यता राखिएको भएतापनि संकलन केन्द्र र खुद्रा बजारको लागि माथि उल्लेखित विषयहरूमा +२ पास गरेको हुनुपर्ने छ ।

(४) कानून बमोजिम कुनै पनि किसिमको सजाय नपाएको भनि स्वघोषणा गरेको हुनुपर्ने छ ।

२६. **काम, कर्तव्य र अधिकार :** व्यवस्थापकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ -

(१) आफू मातहरूका कर्मचारीहरूको रेखदेख र नियन्त्रण गर्ने ।

(२) समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने/गराउने

(३) बजार व्यवस्थाको लागि आवश्यक वार्षिक, अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन योजना तर्जुमा गरी समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(४) कृषि बजार विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय राखी कार्य गर्ने ।

(५) समिति र सदश्य सचिवले तोकेको अन्य कार्यहरू गर्ने/गराउने ।

परिच्छेद - ६

स्टल वा स्थान वितरण सम्बन्धी व्यवस्था

२७. **स्टल वा स्थान वितरण सम्बन्धी व्यवस्था :** बजार स्थलबाट उपलब्ध गराइने स्टल, स्थान आदिको भाडा निर्धारण गर्दा समितिद्वारा देहायका आधार र पक्रिया अपनाइनेछ ।

(१) भाडा निर्धारणको आधार :

(क) बजार स्थापना र पूर्वाधार विकासमा भएको लगानी,

(ख) बजारको संचालन, व्यवस्थापन खर्च,

(ग) भौतिक संरचना, उपकरण र सुविधाहरूको मर्मत संभार तथा बिमा खर्च,

(घ) बजारमा थप पूर्वाधार विकास एवं सुविधा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने लगानी,

(ङ) जनशक्ति विकास तथा उत्प्रेरणा खर्च,

(च) आकस्मिक आर्थिक दायित्व तथा जोखिम व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने रकम,

(छ) अन्य संस्था वा निकायसँग समितिले लिज वा करारमा जमिन वा टहरा वा सहर लिई भाडामा लगाउनु पर्दा यस निर्देशिका बमोजिम भाडा निर्धारण गर्न नसकिने अवस्थामा जिल्ला भाडा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको भाडा दरलाई मानिनेछ ।

(२) भाडा निर्धारणको प्रक्रिया :

(क) समितिले भाडामा उपलब्ध गराउने स्टल, स्थान आदीको वर्गीकरण गर्ने,

(ख) भाडा निर्धारणको आधार बमोजिमको खर्च अनुमान तथा बजार क्षेत्र वरिपरि प्रचलित भाडादर समेतलाई मध्यनजर गरी आवधिक भाडा वृद्धिदर समेतको प्राविधिक प्रस्ताव तयार गर्ने,

(ग) समितिले भाडा निर्धारण सम्बन्धि प्राविधिक प्रस्ताव प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा रहने घरभाडा निर्धारण समितिबाट स्वीकृत गराई सो को आधारमा भाडा निर्धारण गर्नेछ । तर उक्त भाडादर बजार क्षेत्र आसपास प्रचलित समान प्रकारको स्टल, स्थानको औसत भाडादर भन्दा कम्तिमा पनि १० प्रतिशत सस्तो हुने गरी कायम गरिनेछ ।

(३) समितिले कुल स्टल टहरा वा कोठा वा स्थानहरू मध्ये १० प्रतिशत कृषि सहकारी संस्था र कृषक समूहको लागि छुट्याउनु पर्नेछ ।

(४) स्टल सम्बन्धी सम्झौता भएपछि समितिबाट निर्धारण गरिएको शुल्क वार्षिक रूपमा राष्ट्र बैंकको औसत मूल्य वृद्धिदर अनुसार वृद्धि हुनेछ ।

(५) समितिले प्राङ्गारिक कृषि उपजलाई कम्तिमा १ र IPM बाट आएको उपजलाई कम्तिमा १ वटा स्टल छुट्याइने छ ।

(६) समितिसँग सम्झौता गर्दा समितिले तोकेको भाडाको कम्तिमा ३ महिनाको रकम धरौटी लिई स्टल वा स्थान उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(७) समितिले एक पटकमा बढिमा ५ वर्षसम्मको लागि स्टल वा स्थान उपलब्ध गराउन सक्ने छ ।

(८) एक परिवारलाई एक वटा मात्र स्थल वा स्थान उपलब्ध गराइने छ । उपलब्ध गराइएको स्टल वा स्थान कसैलाई भाडामा लगाएको पाईएमा समितिले सम्झौता रद्ध गरी स्टल भाडामा लिंदा राखेको धरोटी जफत गर्नेछ र सोको सूचना सम्बन्धित पक्षलाई दिनेछ ।

परिच्छेद -७

विविध

२८). **पदाधिकारी तथा सदस्यलाई निलम्वन गर्न सकिने :** पदाधिकारी तथा सदस्यले देहायको कसूर गरेमा निजहरूलाई व्यवस्थापन समितिले तीन महिनासम्म निलम्वनमा राख्न सक्नेछ ।

क) आर्थिक अनियमितता गरेमा,

ख) पदीय अख्तियारको दुरूपयोग गरेमा,

ग) शान्ति सुरक्षामा खलल गर्ने कार्य गरेको ।

२९) **समितिलाई भंग गर्न सक्ने :** (१) देहाय अवस्थामा नरगपालिका कार्यालयको सिफारिसमा नगर कार्यपालिकाले दफा ३ र ५ बमोजिम गठित समिति भंग गरी अर्को व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

क) समितिमा रहेका पदाधिकारी निस्कृय रही निर्वाचित वा मनोनयन भएको एक वर्षसम्म एउटा पनि बैठक बस्न नसकेमा,

ख) समितिलाई दिएको निर्देशन पालना नगरेमा,

ग) समितिको हित विपरीत हुने कार्य गरेमा वा आर्थिक अनियमितता गरेको पाईएमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समिति भंग गर्नु अगावै समितिका सबै पदाधिकारी तथा सदस्यलाई सफाईको मौका दिनु पर्नेछ ।

३०) **कृषि बजार संचालन सम्बन्धी विशेष व्यवस्था :** दफा १९ बमोजिम समिति भंग भएमा समिति गठन सम्बन्धी अर्को व्यवस्था नभएसम्मको लागि बजार व्यवस्थापन नियमन समितिले अर्को व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

३१) **वरबुझारथ :** निवर्तमान समितिले नवगठित समितिलाई आफ्नो जिम्माको सम्पूर्ण जिन्सी, नगद, आय व्यय विवरण तथा कागजात १५ दिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ र सो को जानकारी निर्देशनालयलाई दिनु पर्नेछ ।

३२) **बजारको स्वामित्व :** नेपाल सरकारको मुख्य लगानीमा विकास गरिएको भौतिक पूर्वाधारहरूको पूर्ण स्वामित्व नेपाल सरकारमा रहनेछ । समितिले बजारको स्वामित्व हस्तान्तरण गर्ने गरी वा आफ्नो क्षमता भन्दा बढीको दायित्व लिने गरी वा आफ्नो पदावधि भन्दा बढी अवधिको लागि निर्देशनालयको पूर्व स्वीकृति विना कसैसित कुनै सम्झौता गर्ने छैन ।

तर बजारको स्वीकृत दिर्घकालिन विकास योजना अनुसारको पूर्वाधार निर्माणका लागि लगानी जुटाउन स्थानीय लगानीकर्ता वा बैकिङ्ग वा वित्तीय संस्थासँग समितिले आवश्यक सम्झौता गर्न सक्नेछ । यस्तो सम्झौता गर्दा समितिले परियोजना मात्र धितो राख्नु पर्ने अवस्थामा आफैले निर्णय गर्न सक्नेछ र जग्गा वा विद्यमान पूर्वाधार समेत धितो राख्नु पर्ने अवस्थामा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

३३) **बीमा सम्बन्धी :** थोक बजार र "क" वर्गका जुनसुकै बजारहरूले स्थायी भौतिक संरचना, मेसिन-उपकरण एवं सवारी साधनहरूको बीमा गराउनु पर्नेछ । अन्य बजारहरूले आफ्नो क्षमता अनुसार त्यस्तो बीमा गर्न सक्नेछन् ।

३४)**सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :** समितिका पदाधिकारी एवं कर्मचारीले समितिको कामको सिलसिलामा वा नेपाल सरकारको कुनै कार्यक्रममा सहभागी हुँदा निजहरूलाई प्रदान गरिने

भ्रमण खर्च लगायतका सुविधाहरूको हकमा समितिका आर्थिक विनियमावलीमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३५) **लाभांश वितरण :** बजारको स्थापना वा संचालनमा संलग्न जग्गादाता, स्थानीय साझेदार वा सहयोगी निकाय/संघसंस्थालाई त्यस्तो साझेदारी वा सहयोग वापत लाभांश प्रदान गर्नुपर्ने अवस्थामा निजहरूको योगदानको आधारमा समितिले खुद मूनाफाको ५ प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी उपलब्ध गराउन सक्नेछ । सो भन्दा बढी मुनाफा वितरण गर्नुपर्ने भएमा निर्देशनालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

३६) **स्थान, समय तोक्न सक्ने :** स्थानीय निकाय (गा.वि.स./न.पा.) ले सर्वसाधारणको सुविधा, सर-सफाई तथा ट्राफिक व्यवस्थापन समेतको कार्यलाई दृष्टिगत गरी कृषि उपजहरूको खरिद बिक्री कार्यको लागि यस निर्देशिकाको प्रतिकुल नहुने गरी निश्चित स्थान, समय र प्रकृया तोक्न सक्नेछ ।

३७) **व्यवसायीले पालन गर्नुपर्ने आचरण :** बजार स्थलमा व्यवसाय गर्न चाहने व्यापारी वा व्यवसायीले देहायका आचरण पालन गर्नुपर्नेछ ।

क) इजाजत प्राप्त व्यापारी/व्यवसायीले प्रचलित कानुन बमोजिम तिर्नुपर्ने सम्पूर्ण करहरू व्यवसाय नविकरण गर्दा कर चुक्ताको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने छ ।

ख) बजार व्यवस्थापन समितिलाई आफूले प्रयोग गरेको सुविधा वापत बुझाउनु पर्ने भाडा वा अन्य शुल्क बुझाउँदा व्यवस्थापन समितिको खातामा जम्मा गरेको भौचर गर्नुपर्ने छ ।

ग) इजाजत प्राप्त व्यक्ति आफैले परिचयपत्र फोटो सहित देखिने गरी झुन्डाएर व्यापार गर्नुपर्ने छ ।

३८) **निर्देशिका संशोधन :** नगरपालिकाले यो निर्देशिका आवश्यकता अनुसार संशोधन एवं परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

४३. **खारेजी र बचाऊ :** (१) कृषि उपज बजार स्थलको व्यवस्था संचालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५३ खारेज गरिएको छ ।

अनुसूची - १

समितिले प्रयोग गर्ने लोगो तथा छापको नमूना

अनुसूची - २

समितिले प्रयोग गर्ने प्याडको नमूना

दर्ता नं.....
फोन नं. :.....
फ्याक्स नं.:.....
ईमेलः.....

.....कृषि बजार व्यवस्थापन समिति
....., नेपाल
Agricultural Market Management Committee
.....
Nepal

प.सं. : मिति :
Ref : Date :

विषय (Sub)

अनुसूची ३ **दर्ता नं.**

समितिले प्रयोग गर्ने साईनबोर्डको नमूना

कृषि बजार व्यवस्थापन समिति ..... नेपाल

(Agricultural Market Management Committee, ...), Nepal

अनुसूची ४

भौतिक सम्पत्ति/सामग्री

कृषि बजार व्यवस्थापन समिति, ...नेपाल,

कृषि बजार व्यवस्थापन समिति, ... ले प्रयोग गर्ने भौतिक सम्पत्ति/सामग्रीहरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	परिमाण	कैफियत

अनुसूची ५

गोदावरी नगरपालिका

अत्तरिया कैलाली

दर्ता नं. :..... मिति :

२०७...../...../.....

विषय : कृषि बजारको दर्ता प्रमाण पत्र

कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४ को दफा १४ (१) बमोजिम श्री.....ठेगाना.....लाई मिति २०७...../...../..... मा थोक/संकलन केन्द्र/खुद्रा बजारको रूपमा दर्ता गरी यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

.....

दर्ता गर्ने अधिकारी

मिति :.....

अनुसूची ६

नविकरणको ढाँचा

क्र.सं.	व्यवस्थापन समितिको नाम	दर्ता मिति	सदस्यता लिएको मिति	सदस्यता नविकरण गर्ने मिति	कैफियत

अनुसूची -७

कृषि उपज बजार व्यवस्थापन समिति र बजार उपयोगकर्ता बिच स्टल/स्थान भाडा सम्बन्धी सम्झौता - पत्रको नमूना

कृषि उपज बजार व्यवस्थापन समिति,..... ..... र श्री .....बिच स्टल/स्थान/..... भाडा सम्बन्धी

सम्झौता-पत्र

..... जिल्ला ..... महानगरपालिका/उप महानगरपालिका/नगरपालिका/गा.वि.स., वडा नं. ..... अन्तर्गत ..... मा अवस्थित कृषि उपज बजार स्थल .....को संचालन व्यवस्थापनका लागि कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५ अनुसार गठित कृषि उपज बजार व्यवस्थापन समिति (यस पछि यस सम्झौता-पत्रमा "समिति" भनि सम्बोधन गरिनेछ) र ..... जिल्ला ....., महानगरपालिका/नगरपालिका/ गा.वि.स., वडा नं. .....बस्ने श्री.....(यस पछि यस सम्झौता-पत्रमा "व्यापारी"/"कृषक" भनि सम्बोधन गरिनेछ) का बिच निम्नलिखित शर्तहरूको अधिनमा रही स्टल/कोठा/स्थान भाडा लिने/दिने कार्यका लागि दुवै पक्ष बिच सहमती भएकाले यो सम्झौता गरिएको छ ।

सम्झौताका शर्तहरू

समितिले ..... थोक/खुद्रा/कृषक ब्लकको ..... वर्ग फिट क्षेत्रफल भएको ..... नं. को स्टल/कोठा/स्थान फलफूल, तरकारी वा समितिद्वारा तोकिएको अन्य कृषि उपज/वस्तु (.....) को कारोबार (खरिद-बिक्री र भण्डरण) गर्ने प्रयोजनका लागि व्यापारी/कृषकलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

२. व्यापारी/कृषकले स्टल/कोठा/स्थान भाडा वापत मासिक रू....., (अक्षरेपी .....) समितिलाई बुझाउने छ ।

३. व्यापारी/कृषकले तीन महिनाको भाडा बराबरको एकमुष्ठ रकम अग्रीम धरौटीको रूपमा समितिको धरौटी खातामा जम्मा गरेपछि मात्र सम्झौता अनुसारको स्टल/स्थान उपलब्ध गराइनेछ । सो धरौटीको रकम व्यापारी/कृषकले स्टल छाड्दाका बखतमा समिति र निज बिचको आर्थिक हिसाब फर-फारक भए पश्चात् समितिले निजलाई फिर्ता दिइनेछ । तर उक्त रकममा कुनै किसिमको ब्याज दिईने छैन ।

४. व्यापारी/कृषकले समितिलाई तिर्नुपर्ने मासिक भाडा समितिद्वारा निर्धारित भुक्तानी तालिका अनुसार तिर्नेछ । स अनुसर चालु महिनाको भाडा सोही महिना भित्र तिरी सक्नु पर्नेछ । अर्को महिनाको ..... गतेदेखि..... प्रतिशत जरिवाना सहित मासिक भाडा बुझाउन सकिनेछ । सो समय भित्र पनि भाडा र जरिवाना नबुझाएमा समितिले कुनै पनि बखत निजसँग सम्झौता रद्द गरी स्टल/स्थल/सुविधा खाली गराउन सक्नेछ । धरौटी, भाडा रकम तथा मासिक रूपमा बुझाउने स्टल भाडा तथा अन्य शुल्क व्यापारी तथा कृषकहरूले समितिले तोकेको बैंकको खातामा जम्मा गरेको भौचर पेश गरी बैंक मार्फत कारोबार गर्नु पर्नेछ । समितिले व्यापारी/कृषकसँग पाउनु पर्ने बक्यौता भाडा तथा जरिवाना रकम निजको धरौटीबाट कट्टा गरी लिनेछ ।

५. व्यापारी कृषकले सम्झौता गरी लिएको स्टल/स्थल/सुविधा आफूले मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ । अन्य कसैलाई भाडामा लगाएको वा बेचबिखन गरेको पाइएमा समितिले निज सँगको सम्झौता

रद्द गरी त्यसरी अनियमित रूपमा स्टल/स्थल/सुविधा लिने दिने दुवैलाई भविष्यमा समेत बजार बजारबाट प्रदान गरिने सुविधाहरूबाट बञ्चित गरिनेछ । समितिले यस सम्झौता पत्रमा आवश्यकतानुसार बुदाँहरू थपघट गर्न सक्नेछ ।

६. व्यापारी/कृषकले समितिबाट उपलब्ध गराइने धारा, विद्युत, टेलिफोन,फ्याक्स जस्ता सुविधाहरू निर्धारित शुल्क तिरेर उपभोग गर्न पाउनेछ । साथै समितिको सिफारिसमा व्यापारीले जडान गरेका निजी विद्युत र टेलिफोन लाइनको हकमा प्रत्येक महिनाको महशुल तिरेको बिलको प्रतिलिपी(फोटोकपी) सोही महिना भित्र समितिको कार्यालयमा अनिवार्य बुझाउनु पर्नेछ ।

७. व्यापारी/कृषकले आफ्नो कारोबार (खरिद-बिक्री, माल ढुवानी, सरसफाई आदि कार्य) समितिले तोकेको बजार संचालन कार्य तालिका (बजार खुल्ने, बन्द हुने, सरसफाई आदिको समय तालिका) अनुसार गर्नु पर्नेछ ।

८. समितिद्वारा निर्धारित प्रवेश शुल्क तिरेका ढुवानी तथा सवारी साधनलाई मात्र बजार भित्र प्रवेश गर्न दिईनेछ ।

९. आफ्नो स्टल/कोठा/स्थान र सो को वरिपरिको भागको सफाईको जिम्मेवारी व्यापारी/कृषक स्वयंको हुनेछ । साथै सडे गलेका फलफूल, तरकारी, प्याकिंग सामग्री तथा त्यस्तै अन्य फोहर पदार्थहरू समितिद्वारा निर्धारित स्थान /कन्टेनर मै फ्याक्नु पर्नेछ ।

१०. व्यापारी/कृषकले आफूले प्रयोग गर्ने स्टल/कोठा/स्थान वा बजार क्षेत्र भित्रको कुनै पनि स्थान/संरचनामा समितिले लिखित स्वीकृति विना कुनै किसिमको हेरफेर (निर्माण, मर्मत वा स्वरूप परिवर्तन आदि) गर्न पाउने छैन ।

११. व्यापारी/कृषक आफू र निजको कर्मचारी वा निजको कारोबारसँग प्रत्यक्षतः सम्बद्ध अन्य व्यक्तिले बजार हाता भित्र कुनै किसिमको गैर कानुनी उच्छृंखल, असामाजिक वा समितिद्वारा निषेधित क्रियालाप गर्ने/गर्न दिने छैन ।

१२. व्यापारी/कृषक वा निजको कर्मचारी वा कारोबारसंग सम्वद्ध अन्य व्यक्ति वा ढुवानी साधनद्वारा जानाजान वा असावधानीवश् बजार वा समितिको कुनै हानी-नोक्सानी भएमा समितिले व्यापारी/कृषकसँग सो को क्षतिपूर्ति भराउन सक्नेछ । साथै त्यस्तो हानस् नोक्सानीको, कानूनी दायित्व समेत व्यापारी/कृषक स्वयंको हुनेछ ।

१३. व्यापारी/कृषक वा निजको सहायक कमृचारी ले कारोबार गर्ने स्थल शटरमा बस्दा समितिले तोकिएको पोशाक र परिचय पत्र सहित बस्नु पर्ने छ ।

१४. यस सम्झौता-पत्रमा उल्लेखित शर्त/प्रावधानहरूको हकमा यसै अनुसार र सो बाहेकका हकमा समितिको बजार संचालन सम्बन्धि कार्यविधि, कृषि बजार विकास तथा व्यवस्थापन तथा विकास निर्देशिका, २०७५ तथा प्रचलित ऐन नियमबमोजिम हुनेछन् ।

१५. यस सम्झौताका सम्पूर्ण बुँदा र शर्तहरू सम्बन्धित दुवै पक्षका लागि समान रूपमा मान्य र बन्धनकारी हुनेछन् ।

१६. यो सम्झौता मिति .....देखि लागु भै मिति ..... सम्म मान्य रहनेछ यसमा दुवै पक्षको आपसी सहमतीमा म्याद थप वा नवीकरण वा संशोधन गर्न सकिनेछ ।

१७. यस सम्झौतामा उल्लेख गरिएका अतिरिक्त अन्य कुनै विषयमा विवाद उत्पन्न भएमा दुवै पक्षको सहमतिको आधारमा व्यवस्थापन गर्न सकिनेछ ।

सम्झौतामा सही छाप गर्ने

समितिको तर्फबाट	**व्यापारी/कृषकको तर्फबाट**
नाम :	नाम :
पद :	पद :
ठेगाना :	ठेगाना :
दस्तखत :	दस्तखत :

साक्षी

१. नाम :	२. नाम :	३. नाम :
ठेगाना :	ठेगाना :	ठेगाना :
दस्तखत :	दस्तखत :	दस्तखत :

इति सम्वत् ..... साल.....महिना.....गते..... रोज शुभम् ।